

PEDAGOGY

К. пед. н., доц. Грицай Н. Б.

*Україна, м. Рівне, Рівненський державний гуманітарний
університет*

ДІЯЛЬНІСТЬ ЛАБОРАТОРІЇ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ БІОЛОГІЇ ЯК ОДНА З УМОВ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ МЕТОДИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ

The article describes the tasks and activities of laboratory of teaching the biology. The author has proposed the subject of studies. The author has been established that the laboratory is aimed to improve the quality of the students' methodical training, to develop their teaching competences, the methodical formation of individual style of future teachers of biology.

Важливе значення у методичній підготовці майбутніх учителів біології в умовах вищого навчального закладу має розвиток у них методичного мислення, дослідницької компетенції, уміння творчо вирішувати професійні завдання, виявляти індивідуальний методичний «почерк», стиль роботи. Вдосконаленню методичної компетентності студентів-біологів сприяє їх участь у роботі науково(навчально)-дослідних лабораторій.

У вищих навчальних закладах України на сьогодні створено низку лабораторій методичного спрямування: лабораторію методики навчання загальної біології Херсонського державного університету, лабораторію інноваційних технологій навчання біології Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, лабораторію методики викладання біології Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова та ін. Діяльність лабораторій спрямована на проведення фундаментальних і прикладних досліджень у галузі методики навчання біології, результатом чого є написання курсових, дипломних, магістерських, кандидатських і докторських робіт, підручників, навчальних посібників тощо.

Проте особливості роботи науково-дослідних лабораторій у науковій літературі висвітлено недостатньо. Варто виокремити публікації Л. Нікітиної [2] та О. Семеног [3], у яких розкрито зміст

роботи в лабораторіях майбутніх учителів початкових класів і вчителів-філологів. Проблема створення лабораторій методики навчання біології та організації їх діяльності в умовах ВНЗ не була предметом спеціального розгляду в українських науковців.

Мета статті: обґрунтувати доцільність створення лабораторії навчання біології в Рівненському державному гуманітарному університеті (Україна) та розкрити особливості її діяльності.

З метою підвищення якості методичної підготовки майбутніх учителів біології на психолого-педагогічному факультеті Рівненського державного гуманітарного університету організовано кабінет-лабораторію методики навчання біології, про що було сказано в попередніх дослідженнях [1]. Кабінет обладнано комп'ютерними технологіями, в ньому зібрано методичну літературу, наочні посібники з біології, оформлено сучасні стенди з методики навчання біології та ін.

У пропонованій статті зупинимось на діяльності навчально-дослідницької лабораторії методики навчання біології РДГУ. У ході дослідження визначено такі напрями роботи лабораторії методики навчання біології: а) проведення наукових досліджень, пов'язаних із теорією та практикою навчання біології; б) організація семінарів, круглих столів, науково-практичних конференцій, педагогічних читань, дискусій з проблем методики навчання біології; в) проведення навчальних занять із студентами та вчителями для ознайомлення з інноваційними технологіями навчання біології; г) організація роботи студентських наукових гуртків, проблемних груп; д) розроблення навчальних програм і навчально-методичного забезпечення дисциплін за вибором та спецкурсів методичного спрямування; підготовка підручників, навчальних та навчально-методичних посібників, методичних рекомендацій, робочих зошитів з друкованою основою, розроблення електронних підручників і посібників, відеолекцій, мультимедійних презентацій; е) надання науково-методичних послуг освітнім закладам різного рівня акредитації та загальноосвітнім школам (рецензування науково-дослідницьких робіт, консультації, спільні наукові публікації та методичні розробки та ін.).

Таким чином, можна встановити функції лабораторії:

- науково-дослідницька (вивчення актуальних методичних проблем);
- навчально-методична (розроблення нових дисциплін та спецкурсів, створення підручників, посібників та ін.);
- просвітницька (консультативна методична допомога вчителям біології загальноосвітніх навчальних закладів, проведення методичних семінарів);

- навчально-виховна (робота зі студентами) тощо.

Крім цього, досить важливою є участь студентів у функціонуванні лабораторії. Робота лабораторії спрямована на залучення студентів до науково-методичних пошуків, виконання теоретичних і практичних досліджень, вивчення перспективного педагогічного досвіду вчителів міста та області.

Завдання лабораторії – вдосконалення методичної підготовки майбутніх учителів біології, розвиток у них методичного мислення, самостійності, уміння творчо розв'язувати професійні завдання, формування рефлексивних здібностей, опанування різними видами методичної діяльності учителя біології, підготовка до майбутньої професії.

Цікавою та актуальною вважаємо науково-дослідницьку роботу студентів із таких питань методики навчання біології:

1. Історія розвитку методики навчання біології як науки. Видатні вітчизняні та зарубіжні вчені-методисти.

2. Використання інноваційних технологій у навчанні біології в загальноосвітній школі.

3. Форми і методи вдосконалення сучасного уроку біології.

4. Комп'ютерні технології – на допомогу вчителю біології.

5. Інноваційні підходи до проведення біологічних екскурсій.

6. Формування дослідницьких умінь школярів у навчанні біології.

7. Методика роботи зі шкільним підручником біології.

8. Проведення фенологічних спостережень у позакласній роботі з біології.

9. Організація і проведення біологічних дослідів і спостережень.

10. Методика роботи учнів у куточку живої природи.

Майбутні педагоги під час занять в лабораторії ґрунтовно опрацьовують теоретичний матеріал проблеми, виступають із повідомленнями, обговорюють у групах, розробляють методичні рекомендації, дидактичний матеріал, формують методичні портфоліо. Робота в кабінеті-лабораторії сприяє створенню особливої творчої атмосфери, активізує науковий пошук студентів, забезпечує розвиток індивідуальних здібностей майбутніх педагогів.

Отже, створення лабораторії методики навчання біології дає можливість студентам виявити свої творчі здібності, розвинути методичне мислення, сформувати відповідні методичні компетенції, підвищити рівень методичної готовності до виконання професійної діяльності.

У подальших дослідженнях актуальним буде проведено детальний аналіз змісту роботи лабораторії методики навчання біології РДГУ та опрацьовано результати діяльності лабораторії.

ЛІТЕРАТУРА

1. Грицай Н. Б. Кабінет-лабораторія методики навчання біології як навчальне середовище для методичної підготовки студентів / Н. Б. Грицай // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Методика навчання природничих дисциплін у середній та вищій школі» (XXII Каришинські читання), (м. Полтава, 21–22 травня 2015 р.) / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : ПНПУ ім. В. Г. Короленка, 2015. – С. 65–66.

2. Никитина Л. А. Лаборатория «Моделирование и экспертиза урока» в методической подготовке педагога / Л. А. Никитина // Герценовские чтения. Начальное образование. – 2011. – № 1. – Т. 2. – С. 311–317.

3. Семенов О. Науково-дослідна лабораторія: продуктивний діалог викладача і студента-філолога / Олена Семенов // Педагогічні науки: Освітні інновації: зб. наук. праць. – Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2008. – Ч.1. – С. 266–272.

**К. пед. н. Дильдабекова Л.А.,
Калдыбекова Н. И., Куатбекова А. Т.**

*Республика Казахстан, Шымкент,
Южно-Казахстанская фармацевтическая академия;
Республика Казахстан, Шымкент,
ЧУ Медицинский колледж «Авиценна»;
Республика Казахстан, Астана,
Медицинский университет «Астана»*

ПРОБЛЕМНО-ПОИСКОВЫЕ МЕТОДЫ ОБУЧЕНИЯ ПРИ ИЗУЧЕНИИ ХИМИЧЕСКИХ ДИСЦИПЛИН В МЕДИЦИНСКИХ ВУЗАХ

This article says about the effectiveness of problem-search training methods in the study of inorganic chemistry. The decision of problem questions, the hypotheses and their rationale activate mental activity of students, stimulate them to acquire knowledge.